

INLEIDING

DOELSTELLING VAN DE BEVRAGING

In november 2014 werden de eerste erkenningen “Huis van het Kind” toegekend aan 118 samenwerkingsverbanden. Gaandeweg groeide dat aantal, met een grote sprong in 2019, tot **227 Huizen van het Kind in Vlaanderen op 1 januari 2023**.

Om een helder beeld te krijgen van het reilen en zeilen binnen de Huizen van het Kind, werd in de lente van 2022 een uitgebreide bevraging afgenomen. Die toonde de verschillende aspecten van de werking: de doelgroep, het aanbod, de partners, de organisatie van het samenwerkingsverband ... De bevraging levert een schat aan informatie op voor de uitwerking van toekomstig beleid. In de zomermaanden is alle informatie gedeeld met verschillende Opgroeien-collega's (intersectorale medewerkers, beleidsmedewerkers, EXPOO)

De conclusies werden in het najaar gebundeld. Enerzijds gebeurde dit op niveau van de 12 thema's uit de bevraging. Anderzijds toetsten we af of er verschillen zijn naargelang kenmerken van het werkingsgebied (bv. tussen centrumsteden, kleinere steden, platteland...).

De analyse van de bevraging is gebundeld in dit eindrapport. De resultaten worden met verschillende stakeholders gedeeld en besproken.

WERKINGSCONTOUREN VAN DE HUIZEN VAN HET KIND

Doelstelling en regelgeving

Het decreet preventieve gezinsondersteuning wil het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren bevorderen. Dit door hen te ondersteunen op het gebied van welzijn en gezondheid. De Huizen van het Kind brengen een minimaal aanbod bijeen op vlak van:

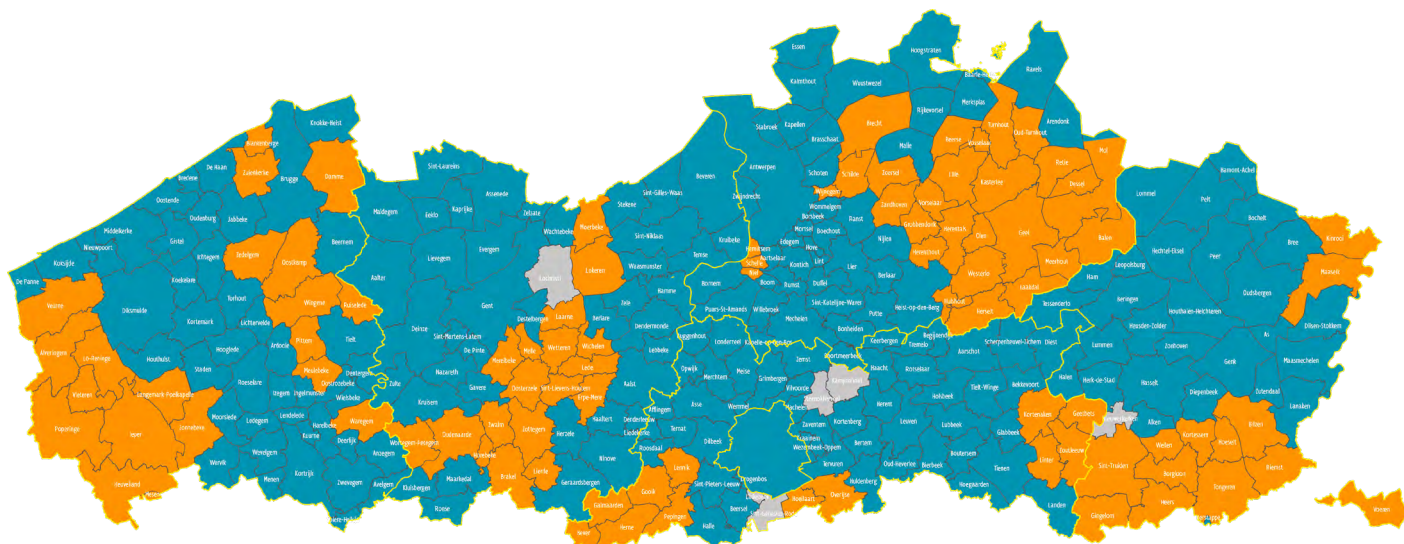
1. Preventieve gezondheidszorg
2. Opvoedingsondersteuning
3. Ontmoeting en sociale cohesie

Een Huis van het Kind is een lokaal samenwerkingsverband dat alle ondersteunende initiatieven gericht naar opvoedingsverantwoordelijken bundelt. Het is een herkenbare plek voor alle gezinnen met kinderen, waar ze elkaar (informeel) ontmoeten en waar ze informatie en ondersteuning vinden. Door het aanbod af te stemmen op de vragen en noden van gebruikers en meer integratie na te streven, wordt de toegankelijkheid ervan gemaximaliseerd.

De centrale vraag van het samenwerkingsverband is: *“Hoe kunnen we (aanstaande) gezinnen met kinderen zo goed mogelijk ondersteunen op lokaal vlak?”*. Het antwoord daarop is zeer afhankelijk van de lokale context. Ieder Huis van het Kind is anders, maar toch vertonen ze veel gelijkenissen omwille van hun gemeenschappelijke ambities.

Aantal en werkingsgebied

Er zijn 227 Huizen van het Kind werkzaam in 294 gemeenten in het Vlaams gewest en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. 29 van deze Huizen, werkt intergemeentelijk. Het Huis van het Kind Brussel wordt als intergemeentelijk Huis beschouwd, gezien het actief is in de 19 Brusselse gemeenten. Er zijn 6 Vlaamse gemeenten, waaronder 3 faciliteitengemeenten, waar geen Huis van het Kind werkzaam is.

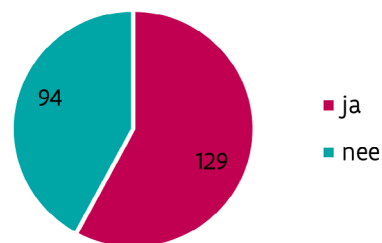

- Erkende Huizen van het Kind
- Intergemeentelijke Huizen van het Kind

Fysieke locatie

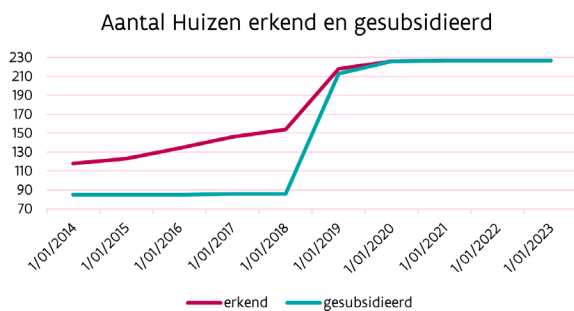
Een Huis van het Kind is een samenwerkingsverband van organisaties die aanstaande gezinnen, gezinnen en kinderen en jongeren ondersteunen in diverse levensdomeinen. Veel Huizen van het Kind zijn ook fysiek toegankelijk: 58% heeft één of meer fysieke locaties. Verder in het rapport lees je hier meer over.

Fysieke locatie

Erkenning en middelen

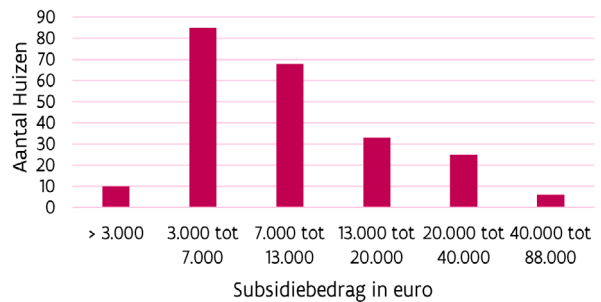
Sinds 2014 zijn de Huizen van het Kind **erkend als samenwerkingsverband**. Sinds de start was er subsidie voorzien, gekoppeld aan een aantal voorwaarden. Ongeveer 70% van de Huizen kreeg toen een subsidie. Het aantal erkende huizen groeide gestaag tot 2018. In 2019 was er een tweede ronde van erkenningen, met een duidelijke ambitie om overal in Vlaanderen en Brussel Huizen te realiseren. Op dat moment werd ook elk Huis van het Kind gesubsidieerd. Sinds dat jaar blijft het aantal erkende en gesubsidieerde Huizen stabiel. Hier en daar zijn er soms wijzigingen in het samenwerkingsverband of werkingsgebied.

Alle Huizen van het Kind ontvangen op jaarlijkse basis een subsidie van Opgroeien. Het subsidiebedrag is gebaseerd op het aantal minderjarigen in het werkingsgebied. Men houdt ook rekening met het aantal kwetsbare gezinnen binnen dit werkingsgebied. De subsidie varieert tussen 1.200 en 87.500 euro per Huis, de mediaan is 7.840 euro. De middelen moeten worden ingezet in functie van de organisatie van het aanbod.

Naast de Vlaamse middelen, worden ook veel lokale middelen en projectmiddelen geïnvesteerd in het Huis van het Kind. Hierover lees je verder in het rapport meer.

Vlaamse subsidie

Aanbod preventieve gezinsondersteuning

Binnen het decreet preventieve gezinsondersteuning, wordt het aanbod preventieve gezinsondersteuning geregeld.

opvoedingsondersteuning voor aanstaande gezinnen en gezinnen met kinderen

- Opvoedingswinkels
- Groepsgericht aanbod door vrijwilligers
- Groepsaanbod door vrijwilligers, voor gezinnen met kinderen of jongeren met een specifieke ondersteuningsbehoefte
- Niet-fysiek aanbod opvoedingsondersteuning

spel en ontmoetingsruimte voor aanstaande gezinnen en gezinnen met kinderen

- Spel en ontmoeting

ambulant aanbod voor aanstaande gezinnen en gezinnen met kinderen

- Inloopteams
- KOALA's PGO
- Aanbod ter preventie vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken
- Ambulant aanbod PGO schoolgaande kinderen

mobiel aanbod PGO voor aanstaande gezinnen en gezinnen met kinderen

- Mobiel aanbod vrijwilligers
- Mobiel aanbod taal- en ontwikkelingsstiumering
- Expertisecentra kraamzorg

Een volledig overzicht van het aanbod binnen de Huizen van het Kind vind je [hier](#).

Het erkend en gesubsidieerd aanbod wordt binnen een Huis van het Kind vormgegeven. Niet alle Huizen van het Kind hebben een erkend en gesubsidieerd aanbod. En er zijn ook Huizen van het Kind die verschillende aanbodsvormen vorm geven. De subsidies worden toegekend aan een organisator, die niet altijd samenvalt met het Huis van het Kind zelf. Daarnaast is binnen het decreet Preventieve Gezinsondersteuning erkenning en subsidiering voor:

- **Consultatiebureauwerking**, met een subsidie voor consultatiebureaus en consultatiebureauartsen. In totaal gaat het over 302 consultatiebureaus.
- **Vernieuwend aanbod PGO**. Onder meer: vernieuwende projecten Huizen van het Kind, OverKop en buurtgerichte netwerken

Kwaliteitsopvolging

De Huizen van het Kind hebben een duidelijk omschreven decretale opdracht. Voor deze opdracht als samenwerkingsverband wordt geen jaarlijkse rapportage verwacht.

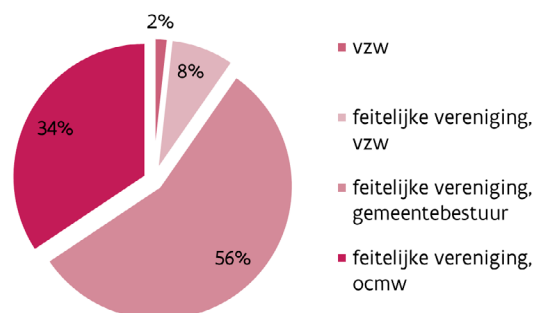
Voor de aanbodsvormen preventieve gezinsondersteuning werkt men wel met jaarlijkse opvolging via inhoudelijke en financiële rapportage. Bij een aantal aanbodsvormen en projecten gebruiken ze hierbij innovatieve vormen van zelfevaluatie en impactgericht werken. De meeste aanbodsvormen kiezen voor een individuele rapportage. Een aantal aanbodsvormen met een werking onder hetzelfde werkingsgebied Huis van het Kind doen dit gezamenlijk via een geïntegreerde rapportage.

Formele structuur en vertegenwoordiger

De Huizen van het Kind zijn lokale samenwerkingsverbanden. Op papier zijn de 223 Huizen een feitelijke vereniging. Aan deze vorm is geen rechtspersoonlijkheid gebonden en geen verplichte structuur. Je kan dus als samenwerkingsverband zelf een werkzame structuur, statuten, regels uitwerken. De financiële middelen behoren in onverdeeldheid toe aan de leden van de feitelijke vereniging.

4 Huizen van het Kind zijn een vzw. Aan deze verenigingsvorm zijn meer wettelijke kaders gebonden. Anders dan een feitelijke vereniging, is de vzw duidelijk trekker van het samenwerkingsverband en beheerder van de financiële middelen. De inspraak van de leden is geregeld volgens een algemene vergadering, raad van bestuur etc ... Een feitelijke vereniging houdt meer financiële risico's in dan een rechtspersoon.

In 205 van de feitelijke verenigingen, is het lokaal bestuur vertegenwoordiger. In de overige 18 Huizen die als feitelijke vereniging georganiseerd zijn, zien we 10 keer Leren@Vaart als vertegenwoordiger. Deze organisatie behoort tot Ferm vzw, eveneens een grote speler in de sector kinderopvang. Tot slot zien we bij de vier vzw's ook verzelfstandigde diensten van een lokaal bestuur.

OPZET EN METHODE BEVRAGING

Bij 226 Huizen van het Kind werd de bevraging afgenomen. Bij één Huis is dit niet gelukt. De bevraging zelf bestond uit een uitgebreid mondeling gesprek, aan de hand van een digitale vragenlijst met open en gesloten vragen. De intersectorale medewerker van Opgroeien vulde de bevraging in op basis van de antwoorden van de trekker van het Huis van het Kind. Er kwamen twaalf thema's aan bod:

- 1. Omgevingsanalyse**
- 2. Kernpartners**
- 3. Kind en Gezin-partners**
- 4. Levensdomeinen**
- 5. Samenwerking**
- 6. Toegankelijkheid**
- 7. Doelgroep**
- 8. Participatie**
- 9. Kwaliteit en organisatie**
- 10. Lokaal bestuur**
- 11. Netwerken**
- 12. Ondersteuning**

De gesprekspartner van de intersectorale medewerker was meestal de coördinator van het Huis van het Kind. Bij afwezigheid van een coördinator, nam een collega of afdelingshoofd dit voor zijn of haar rekening.

Doorheen de bevraging is merkbaar dat elk Huis van het Kind uniek is. Om de uitdagingen beter te kunnen clusteren, is de VRIND-indeling toegepast tijdens het lezen van de bevragingen.

Dit zijn Vlaamse regionale indicatoren, die de verschillende steden en gemeenten opdelen in 9

clusters op basis van het Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen:

- 1 Centrumsteden**
(11 gemeenten, 11 Huizen)
- 2 Grootstedelijke rand**
(19 gemeenten, 16 Huizen)
- 3 Grootsteden**
(3 steden, 3 Huizen)
- 4 Kleinstedelijk provinciaal**
(24 gemeenten, 21 Huizen)
- 5 Overgangsgebied**
(94 gemeenten, 72 Huizen)
- 6 Platteland**
(96 gemeenten, 58 Huizen)
- 7 Regionaal stedelijke rand**
(20 gemeenten, 15 Huizen)
- 8 Stedelijk gebied rond Brussel**
(13 gemeenten, 11 Huizen)
- 9 Structuurondersteunende steden**
(21 gemeenten, 19 Huizen)

Een volledig overzicht vind je [hier](#). Doorheen de analyse wordt er gekeken of afhankelijk van deze clustering, er andere uitdagingen bij de Huizen van het Kind gesitueerd worden.

In de analyse werd ook nagegaan of de werking van intergemeentelijke Huizen van Het Kind (in totaal 29) anders is dan een gemeentelijke werking.

Waar mogelijk werd bij de analyse de vergelijking gemaakt met de bevraging van de Huizen van het Kind in 2016. Je leest het volledige rapport [hier](#).

Een woord van dank aan alle lokale medewerkers van de Huizen van het Kind om ons deze schat aan informatie te bezorgen. Aan de intersectorale medewerkers voor het verwerken en noteren van de antwoorden & medewerking bij opmaak eindrapport.

